

Antihaški lobi - Pravna sekcija -

Prof. dr Stevan Lilić

U javnom diskursu, eksponenti tzv. **antihaškog lobija** posebno naglašavaju pravne elemente. Međutim, tzv. pravni argumenti antihaškog lobija uopšte **nisu pravno utemeljni** (već su, po svojoj prirodi, politički i ideološki). Ta prosta činjenica istovremeno potvrđuje da je u osnovi antihaškog lobija jedan **antipravni lobi**.

Pripadnici "**pravne sekcije**" antihaškog lobija kao svoj "krunski pravni argument" protiv Haškog suda najglasnije ističu njegov "**sporni pravni osnov**".

To čini i profesor Čavoški u svojoj knjizi "**Hag protiv pravde**" (1998), u kojoj, između ostalog, posvećuje posebno poglavlje upravo temi "Sporni pravni osnov za obrazovanje Međunarodnog suda u Hagu" (str. 22-28). Tim povodom, profesor Čavoški ističe i sledeće: "A onda je Savet bezbednosti svojom Rezolucijom br. 827 od 23. maja 1993. godine uzeo sebi pravo da obrazuje *ad hoc* sud čija je nadležnost i vremenski i prostorno ograničena – počev od 1. januara 1991, a za teritoriju bivše SFRJ. Kako nikad do sada Savet bezbednosti nije obrazovao ni jedan sud, valjalo je naći **kakav-takav** pravni osnov da ne bi baš ispalo da **sila čini pravo**. Pravni osnov je 'nađen' u širokom tumačenju odredbe u Glavi VII Povelje Ujedinjenih nacija (...)."

Suprotno utisku koji se može steći iz formulacije i argumentacije profesora Čavoškog kada koristi izraze kao što su "kakav-takav pravni osnov" i da "ne bi baš ispalo da sila čini pravo", sa pravnog gledišta činjenice ukazuju na suprotno.

Prvo, to što profesor Čavoški i pristalice antihaškog lobija smatraju da je pravni osnov Haškog suda "sporan" **ne znači da pravnog osnova nema**. Pravni osnov osnivanja Haškog tribunala je Glava VII

Povelje Ujedinjenih nacija. Tu činjenicu profesor Čavoški ne poriče – naprotiv, i **sam kaže** da je pravni osnov "nađen" u Glavi VII Povelje UN. Ono što profesor Čavoški, međutim, radi jeste da "osporava valjanost" tog pravnog osnova. Drugim rečima, profesor Čavoški potvrđuje činjenicu, ali je drugačije kvalifikuje.

Kao što se vidi, profesor **Čavoški nema pravni argument**, već iznosi kvalifikaciju. U pravu je činjenica činjenica, bez obzira na naknadne kvalifikacije. Zbog toga se za njegovu tvrdnju i ne može reći da je pravna tvrdnja. U pravu vrednosna kvalifikacija (u smislu da je pravni osnov "sporan") ne znači da pravnog osnova nema. Dakle, "pravni argument" profesora Čavoškog svodi se na jednu **antipravnu konstrukciju**. Upućeni pravnici znaju da je ovo jedna "litigaciona taktika" iz arsenala advokasko-parničarske tehnike (**tzv. advokatski trik**), koja ima za cilj da zbuni i dezorijentiše, a ne da neki stav brani pravnim argumentima.

Drugo, kada su u pitanju tvrdnje da je Savet bezbednosti doneo Rezoluciju (br. 827) "da ne bi baš ispalo da sila čini pravo", **profesor Čavoški** postupa na nešto drugačiji način. I ovde, u nedostatku pravnih argumenata, profesor Čavoški **jednom jezičkom formulacijom imputira** kako su članice Saveta bezbednosti "verovatno smatrale da sila čini pravo" (pa su zbog toga i donele Rezolucije 827). Prema zamisli profesora Čavoškog, njegova "pravna" argumentacija treba da nas navede na zaključak da članice Saveta bezbednosti postupaju sa stanovišta sile, a ne prava. Po toj "logici" profesora Čavoškog i ostalih pristalica antihaškog lobija, Rezolucija SB UN

br. 827 o osnivanju Haškog suda nije (pravna) odluka, već manifestacija sile.

Kako su članovi antihaškog lobija i profesori Pravnog fakulteta u Beogradu, u medijima je javno postavljeno pitanje: "Da li je **Pravni fakultet** u Beogradu postao "**antihaški bastion**". Tim povodom profesor **Oliver Antić**, bivši dekan ovog fakulteta i istaknuti predstavnik antihaškog pravnog lobija, rekao je (vidi: www.b92.net): "Problem je to što oni koji se zaista bave pozitivnim pravom znaju da je najveći broj pravnih problema prouzrokovao taj **nelegalni i nelegitimni sud**. A pošto je ovo mesto gde se izučava pravo, normalno je da ovde ima najviše ljudi koji se protive tom i takvom **rušenju** međunarodnog prava i tom i takvom jednom kvazisudu, kakav je zaista Haški tribunal."

Tom prilikom, profesor Antić je **propustio** da podseti da u našem važećem (tzv. pozitivnom) pravu **postoji Zakon** (koji je 11. aprila 2002. godine potpisao Vojislav Koštunica) i koji, u članu 1, između ostalog, propisuje da se njime uređuje "...izvršenje obaveza koje za Srbiju i Crnu Goru proizlaze **iz Rezolucije Saveta bezbednosti br. 827** (1993) i Statuta Međunarodnog krivičnog tribunala (...)." Dalje, u članu 2. ovog zakona izričito piše i da je "...Međunarodni krivični

tribunal obrazovan od strane Saveta bezbednosti Organizacije ujedinjenih nacija...", kao i da su "...odredbe Statuta Međunarodnog krivičnog tribunala **opšteprihvaćena pravila Međunarodnog prava**".

Imajući navedeno u vidu, teško se može reći da su ocene profesora Antića o tome da je Haški sud "nelegalan i nelegitimn" i da predstavlja "rušenje" međunarodnog prava "valjani pravni argumenti". Studentima prava i onima koji se bave pozitivnim pravom profesor Antić **ipak ostaje dužan** da, sa "pozitivno-pravnog aspekta", objasni kako to da naš domaći Zakon, koji ima punu pravnu snagu, u stvari nema pravnu snagu. Po sredi je još jedna antipravna konstrukcija antihaškog lobija.

Umesto zaključka, da podsetimo da su neki od najpoznatijih pripadnika antihaškog lobija sa Pravnog fakulteta u Beogradu zapravo **bili u Hagu** i "na pravno valjan način" **svedočili** pred "nelegalnim i nelegitimnim" Haškim sudom (prof. Smilja Avramov, prof. Ratko Marković) kao "svedoci odbrane" (tj. u korist optuženog S. Miloševića).

O AUTORU

Stevan Lilić, redovni profesor Pravnog fakulteta u Beogradu. Gostujući profesor: Pravni fakultet, Podgorica; Univerzitet u Pitsburgu; CEU (Budimpešta); Pravni fakultet Bolonja. Bavi se upravnim i ustavnim pravom, javnom upravom, pravnom informatikom i pravom zaštite životne sredine. Objavio veliki broj naučnih, stručnih i drugih radova i učestvovao na brojnim međunarodnim stručnim skupovima. Narodni poslanik (2001-2003).

E-mail: slilic@eunet.yu

